

IZVJEŠĆE O RADU DAVATELJA JAVNE USLUGE

ZA 2020. GODINU

Donald Blašković, Direktor

Ožujak, 2021.

Sadržaj

UVOD	3
GOSPODARENJE KOMUNALNIM OTPADOM	4
SAKUPLJANJE MIJEŠANOG I BIORAZGRADIVOG KOMUNALNOG OTPADA	6
ODVOJENO SAKUPLJANJE KOMUNALNOG OTPADA	9
RECIKLAŽNA DVORIŠTA	9
SPREMNICI NA JAVNIM POVRŠINAMA	9
ODVOJENO SAKUPLJANJE U SUSTAVU „OD VRATA DO VRATA“	10
ODLAGALIŠTE OTPADA CERE	11
KOLIČINE SAKUPLJENOG KOMUNALNOG OTPADA	13
MIJEŠANI KOMUNALNI OTPAD	13
ODVOJENO SAKUPLJENI KOMUNALNI OTPAD	14
POTICAJNA NAKNADA ZA SMANJENJE KOLIČINE MIJEŠANOG KOMUNALNOG OTPADA	17
<i>Tablica 14.: Procjena poticajne naknade za JLS-e Labinštine za 2020. godinu</i>	18
OSVRT NA EKONOMIČNOST ODVOJENOG PRIKUPLJANJA OTPADA	18
EDUKACIJA GRAĐANA S CILJEM STVARANJA ZELENIH NAVIKA	20

UVOD

Presudan utjecaj na rad ovog trgovačkog društva kao davatelja javne usluge u postupanju s komunalnim otpadom ima zakonska regulativa i planovi na nivou države, nadležnog ministarstva (Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja), županije, te jedinica lokalne samouprave. Donošenje *Uredbe o izmjenama i dopunama Uredbe o gospodarenju otpadom* (NN 84/19) zahtijevalo je od Društva niz aktivnosti oko pripreme za usklađenje, ali je primjena *Uredbe* obustavljena već u siječnju 2020. godine. Naime, donesena *Uredba o izmjenama o i dopunama* obavezala bi nas na donošenje novog cjenika, odnosno cijena minimalne javne usluge trebala je biti sastavni dio odluka JLS-a. Međutim, odlukom Ustavnog suda u siječnju 2020. godine obustavljena je njena primjena, te su cijene ostale nepromijenjene.

Nadalje, pandemija uzrokovana virusom COVID-19 imala je značajan utjecaj na poslovanje ovog trgovačkog društva. Za čitavo vrijeme trajanja pandemije, te donesenih mjera Stožera civilne zaštite, internih uputa i Odluka društva, javna usluga nije se ni u jednom trenutku obustavila. U 2020. godini prešli smo na novu organizaciju rada. Gotovo čitava dva mjeseca rad je organiziran kroz tjedne preraspodjele poslova, sve kako ne bi došlo do preklapanja ljudi na radnom mjestu, a sve kako bi se osiguralo fizičko distanciranje. U suradnji sa Stožerom, Društvo je ustupilo prostor na odlagalištu Cere Zavodu za javno zdravstvo za potrebe podizanja šatora za dekontaminaciju i dezinfekciju interventnih vozila.

Intencija 1.MAJ-a po pitanju gospodarenja otpadom jest da cijela Labinština bude kvalitetno pokrivena infrastrukturom za prikupljanje otpada. Treba napomenuti da je potrebna infrastruktura definirana i navedena u planovima gospodarenja otpadom Grada Labina i općina Labinštine. Nabava posebnih spremnika za kućanstva potrebnih za odvojeno prikupljanje otpada započela je još 2018. godine, kada su prema FZOEU upućeni zahtjevi i potrebe pojedinih JLS-a. Radi se o oko 6.000 kompleta žutih i plavih spremnika za uvođenje sustava „od vrata do vrata“. Na žalost, u srpnju 2019. godine Fond je poništio postupak javne nabave zbog neadekvatnih pristiglih ponuda. Novi postupak pokrenut je u prosincu iste godine, a konačno je fizička podjela tih spremnika JLS-ima započela krajem 2020. godine. Tijekom 2020. godine bio je objavljen natječaj za dodjeljivanje EU bespovratne potpore za nabavu komunalnih vozila za odvojeno prikupljanje otpada, te je Društvo iskoristilo priliku i prijavilo nabavu dva nova vozila. Ukoliko sve protekne u redu, tijekom 2021. godine predmetna bi vozila mogla biti nabavljena, a iznos potpore je 1,3 milijuna kuna.

Također, na županijskoj razini traju pregovori o izgradnji sortirnica (posebice o lokacijama i kapacitetima), a što će dodatno poboljšati sustav i stvoriti preduvjete za održivo gospodarenje otpadom.

Obrazac IRDJU

Sukladno članku 31. stavku 2. *Zakona o održivom gospodarenju otpadom, Odlukama o načinu pružanja javne usluge prikupljanja miješanog komunalnog otpada i biorazgradivog komunalnog otpada* u Gradu Labinu i općinama Raša, Kršan, Sveta Nedelja i Pićan propisano je da na njihovom području djelatnost javne usluge prikupljanja komunalnog otpada i usluga povezane s javnom uslugom, odnosno odvojeno prikupljanje otpada (papira, metala, stakla, plastike i tekstila te glomaznog komunalnog otpada), obavlja trgovačko društvo 1.MAJ d.o.o. (članak 4.).

Na temelju članka 32. *Zakona o održivom gospodarenju otpadom*, davatelj usluge dužan je izvješće o radu podnijeti predstavničkom tijelu jedinice lokalne samouprave za prethodnu kalendarsku godinu, te ga dostaviti Ministarstvu.

Radi boljeg razumijevanja pojedinih pojmova iz **IRDJU** obrasca u nastavku su dane definicije:

Javna usluga je javna usluga prikupljanja miješanog komunalnog otpada i biorazgradivog komunalnog otpada.

Usluga povezana s javnom uslugom je odvojeno sakupljanje komunalnog otpada putem reciklažnog dvorišta, mobilnog reciklažnog dvorišta, spremnika na javnim površinama i kod korisnika usluge te odvojeno prikupljanje krupnog (glomaznog) komunalnog otpada.

GOSPODARENJE KOMUNALNIM OTPADOM

Sakupljanje i odvoz miješanog komunalnog otpada, reciklabilnog otpada i glomaznog otpada od korisnika javne usluge obavlja se na području Grada Labina, Općine Kršan, Općine Sveta Nedelja, Općine Raša i Općine Pićan. Izrađeni su terminski planovi sakupljanja prema naseljima. Sva naselja i kućanstva imaju mogućnost propisnog odlaganja otpada.

Sakupljanje komunalnog otpada od pojedinih pravnih osoba regulirano je ugovorima kojima se definira način sakupljanja otpada na mjestu nastanka (vrsta i broj spremnika), te dinamika odvoza otpada sa lokacije.

U 2020. godini sakupljanjem je obuhvaćeno nešto više od 11.000 kućanstava i 921 pravna osoba, te je broj korisnika u blagom porastu u odnosu na 2019. godinu. U tablici 1. prikazan je broj korisnika u 2020. godini, po jedinicama lokalne samouprave. Za usporedbu, u 2019. godini broj korisnika bio je 11.861.

Tablica 1.: Broj korisnika javne usluge u 2020. godini po JLS-ima

JLS	FIZIČKE	PRAVNE	UKUPNO 2020.
Grad Labin	5.678	649	6.327
Općina Kršan	1.360	98	1.458
Općina Sv. Nedelja	1.319	60	1.379
Općina Raša	2.060	69	2.129
Općina Pićan	596	45	641
UKUPNO	11.013	921	11.934

Prema *Popisu stanovništva* iz 2011. godine, na Labinštini živi 22.590 osoba. Također, prema podacima Turističke zajednice Istarske županije, na Labinštini je u 2020. godini ostvareno ukupno 827.110 noćenja. U tablici 2. prikazan je broj stanovnika i noćenja gostiju po jedinicama lokalne samouprave:

Tablica 2.: Broj stanovnika i noćenja gostiju po JLS-ima u 2020. godini
(izvor podataka: TZ Istarske županije, TZ Središnje Istre)

JLS	BROJ STANOVNIKA	OSTVARENO NOĆENJA (2018.)	OSTVARENO NOĆENJA (2019.)	OSTVARENO NOĆENJA (2020.)
Grad Labin	11.642	1.451.964	1.440.276	453.250
Općina Raša	3.183	363.306	357.167	215.513
Općina Sv. Nedelja	2.987	108.025	110.266	80.153
Općina Kršan	2.951	69.345	70.300	57.330
Općina Pićan*	1.827	27.186	27.749	20.864
UKUPNO	22.590	2.019.826	2.005.758	827.110

*U trenutku pisanja izvještaja nisu dostupni službeni podaci o broju ostvarenih noćenja u Općini Pićan za 2020. godinu (procjena)

Na području Grada Labina aktivnosti turizma bile su tek na trećini razine od 2019. godine. To znači milijun noćenja manje, odnosno 69% manje nego u 2019. godini. Upravo zbog toga, osjetno su smanjene količine prikupljenog miješanog komunalnog otpada (vidljivo u tablici 9).

Za prikupljanje i odvoz miješanog komunalnog otpada i odvojeno prikupljenog otpada, PC Čistoća raspolaže sa 14 specijalnih vozila različitih veličina (dva podizača, dva vozila s dizalicom, devet vozila s nadogradnjama raznih veličina i jednim manjim vozilom za intervencije).

U 2021. godini planira se nabava dva nova komunalna vozila za odvojeno prikupljanje otpada. Oni su ujedno predmet prijave na natječaj za EU sufinanciranje, te uskoro očekujemo potpisivanje ugovora. Naime, tijekom veljače 2021. godine stigla je obavijest nadležnog tijela u uspješnoj evaluaciji projektnog prijedloga koji je 1.MAJ podnesao.

Broj, vrsta vozila i volumeni nadogradnji postojećih vozila u voznom parku 1.MAJ-a prikazani su u tablici 3.:

Tablica 3.: Popis vozila 1.MAJ-a d.o.o. za sakupljanje otpada, prosinac 2020.

RB.	VOZILO	REGISTARSKA OZNAKA	TIP	GODIŠTE	STAROST (godine)	VOLUMEN (m3)
1	MERCEDES 1824	PU 298 ET	TERETNO	1999	22	12,0
2	IVECO EUROCARGO	PU 545 PN	TERETNO	2013	8	12,0
3	MITSUBISHI FUSO CANTER	PU 338 UA	TERETNO	2018	4	5,0
4	MITSUBISHI FUSO 7.5 CANTER 7C15	PU 367 TE	TERETNO	2017	4	7,0
5	VOLVO FE 42R 280KS	PU 978 VM	TERETNO - DIZALICA	2019	2	16,0
6	MULTICAR M30 FUMOC	PU 249 VP	TERETNO	2003	18	5,0
7	MAN 26.363 FVL-KO 6X2 TG-A	PU 345 UJ	TERETNO	2003	18	18,0
8	MITSUBISHI FUSO FE4P10 CANTER	PU 699 RO	TERETNO	2015	6	5,0
9	MAN TGS 26.360	PU 282 MK	TERETNO	2008	13	18,0
10	IVECO DAILY 65C18 DAILY	PU 974 NP	TERETNO	2010	11	7,0
11	FORD TRANSIT	PU 846 RR	TERETNO	2008	13	2,0
12	MERCEDES ATEGO 1217K	PU 692 US	PODIZAČ	2000	21	
13	MERCEDES ATEGO 1217K	PU 336 UN	PODIZAČ	2000	21	
14	MAN 18.280 4X2 BB	PU 824 KA	TERETNO - DIZALICA	2005	16	6,0
PROSJEČNA STAROST				12,6		

SAKUPLJANJE MIJEŠANOG I BIORAZGRADIVOG KOMUNALNOG OTPADA

Izgradnjom Županijskog centra za gospodarenje otpadom "Kaštijun" određen je sadašnji koncept gospodarenja otpadom, odnosno zajedničko prikupljanje miješanog komunalnog i biorazgradivog otpada. Tako se, sukladno naputku Ministarstva zaštite okoliša i energetike, u centar zajedno predaje miješani komunalni i biorazgradivi otpad, s obzirom da u Istarskoj županiji nisu izgrađena postrojenja za obradu odvojeno prikupljenog biootpada. Jedinice lokalne samouprave dužne su uspostaviti nove sustave gospodarenja biootpadom koji podrazumijevaju odvojeno prikupljanje s ciljem kompostiranja, digestije ili energetske uporabe do 2023. godine.

Za sakupljanje miješanog komunalnog otpada davatelj usluge raspolaže spremnicima različitog volumena. Polupodzemni spremnici za prikupljanje miješanog komunalnog otpada zapremine 5.000 litara postavljeni su najvećim dijelom u 2019. godini, a opremljeni su bubnjevima za mjerenje volumena otpada (odnosno, bubanj sadrži 25 litara i evidentira se broj korištenja pojedinog korisnika). Takvi polupodzemni

spremnici ispostavili su se kao dobro rješenje za individualizaciju korisnika u urbanim zonama (setovi podrazumijevaju i spremnike za odvojeno prikupljanje otpada, ne samo miješanog komunalnog otpada, pa je estetski prihvatljivije). U toku je postavljanje tri seta polupodzemnih spremnika u naseljima Ravni i Sv. Marina. U nastavku pregled svih lokacija polupodzemnih spremnika:

R.B.	LOKACIJE 2018.
1.	Polupodzemni spremnik SET - ISTARSKA
2.	Polupodzemni spremnik SET - PRILAZ VALA
3.	Polupodzemni spremnik SET - CENTAR – „KIK“
4.	Polupodzemni spremnik SET - PRTLOG

R.B.	LOKACIJE 2019.
1.	Polupodzemni spremnik MKO - PRILAZ VETVA 2-12
2.	Polupodzemni spremnik SET - PRILAZ VETVA 14-24
3.	Polupodzemni spremnik SET - ISTARSKA 13-23
4.	Polupodzemni spremnik SET - SV. MIKULE 15-31
5.	Polupodzemni spremnik SET - SV. MIKULE 5-11
6.	Polupodzemni spremnik SET - SV. MIKULE 1,3 ; ISTARSKA 8; PRILAZ KRŠIN 1
7.	Polupodzemni spremnik SET - ISTARSKA 10-14, PRILAZ GRIŽA 1-2
8.	Polupodzemni spremnik SET - PRILAZ GRIŽA 3-11
9.	Polupodzemni spremnik SET - PRILAZ KRŠIN 3-7
10.	Polupodzemni spremnik SET - PRILAZ KIKOVA 2-8; PRILAZ VALA 13-17
11.	Polupodzemni spremnik SET - K. KRANJCA 31-33, 50-54
12.	Polupodzemni spremnik SET - K. KRANJCA 15-17 ; A. SELANA 22-32
13.	Polupodzemni spremnik SET - K. KRANJCA 11-13 ; A. SELANA 13-21
14.	Polupodzemni spremnik SET - K. KRANJCA 7-9; A. SELANA 10-12 (ČEVA); TRG
15.	Polupodzemni spremnik SET - K. KRANJCA 1-5
16.	Polupodzemni spremnik SET - ZELENICE 19-29
17.	Polupodzemni spremnik SET - UL. ŠĆIRI 2-6; ZELENICE 6,8; UL. MATIJE V.2
18.	Polupodzemni spremnik SET - ZELENICE 36-44 (PARNI); UL. MATE BLAŽINE 2;
19.	Polupodzemni spremnik SET - ZELENICE 20-22, 30-32, 34 ; SENARI 16-18,
20.	Polupodzemni spremnik SET - ZELENICE 12-18 (PARNI); D. VITEZICA 1-11
21.	Polupodzemni spremnik SET - UL. SV. KATARINE 1-16
22.	Polupodzemni spremnik SET - UL. P. SFECI, TITOV TRG, UL. UČKA
23.	Polupodzemni spremnik SET - PIAZZA SAN MARCO
24.	Polupodzemni spremnik SET - FORTICA
25.	Polupodzemni spremnik SET - RIVA RABAC - ULAZNI DIO LIJEVO - ISPOD MARKETA

26.	Polupodzemni spremnik SET - RIVA RABAC - KRAJNI DIO RIVE
27.	Elektronski mjerač CCR BUBANJ - K.KRANJCA 27
28.	Elektronski mjerač CCR BUBANJ - RABAC-UI.SLOBODE
29.	Elektronski mjerač CCR BUBANJ - RABAC-OBALA M. T. 11

R.B.	LOKACIJE 2021.
1.	Polupodzemni spremnik SET - SV.MARINA 1
2.	Polupodzemni spremnik SET - SV.MARINA 2
3.	Polupodzemni spremnik SET - RAVNI

Pored polupodzemnih spremnika, korisnici se zadužuju za individualne spremnike različitog volumena (80, 120, 240, 660 ili 1.100 litara). Razlikujemo korisnike koji zadužuju vlastite spremnike određenog obračunskog volumena, te korisnike koji na raspolaganju imaju zajedničke spremnike za otpad, a predaja otpada obračunava im se razmjerno udjelu u korištenju spremnika. Taj udio se odnosi na broj članova pojedinog kućanstva u odnosu na ukupni broj osoba koje koriste određeni spremnik.

Obračun cijene za količinu predanog miješanog komunalnog otpada vrši se prema broju pražnjenja zaduženog spremnika za otpad. Obično se odvoz vrši jednom tjedno, pa korisnici imaju na volju hoće li određeni tjedan predati spremnik na pražnjenje ili ne. Na zahtjev korisnika tokom godine vrše se zamjene spremnika za otpad odgovarajućeg volumena, pa tako mogu prilagoditi veličinu spremnika svojim stvarnim potrebama.

U tablici 4. je dan pregled zaduženja po pojedinim JLS-ima i broj spremnika po volumenu.

Tablica 4.: Broj posuda za miješani komunalni otpad, evidencija 1. MAJ d.o.o., prosinac 2020.

VRSTA POSUDE (lit)	BROJ POSUDA ZA MKO (2020)				
	LABIN	RAŠA	KRŠAN	PIĆAN	SV. NEDELJA
80	1242	991	550	259	639
120	1009	520	401	227	479
240	626	233	296	141	328
660	230	63	57	4	18
1100	124	45	30	10	8
5000	9	2	5	2	4
UKUPNO	3240	1854	1339	643	1476

ODVOJENO SAKUPLJANJE KOMUNALNOG OTPADA

RECIKLAŽNA DVORIŠTA

1.MAJ d.o.o. uslugu odvojenog sakupljanja otpada na području Grada Labina pruža i posredstvom jednog stacionarnog reciklažnog dvorišta, te jednog mobilnog reciklažnog dvorišta. Preostala dva reciklažna dvorišta zajednički koriste Općine Raša i Sveta Nedelja, te Općine Kršan i Pićan.

Na reciklažnom dvorištu u Labinu, uz odgovarajući kadar, uspostavljena je kontrola i evidencija korištenja istoga. Naime, prilikom predaje otpada u RD potrebno je voditi evidenciju korisnika, te vrste i količine predanog otpada bez naknade. Tu se zaprima otpad nastao u kućanstvu od korisnika s područja Grada Labina, i to sljedeće vrste otpada: otpadni papir, otpadni metal, otpadno staklo, otpadna plastika, otpadni tekstil, baterije i akumulatori, električna i elektronička oprema, glomazni otpad, problematični otpad iz kućanstva, građevni otpad iz kućanstava (u ograničenim količinama). Rad u reciklažnom dvorištu organiziran je na način da se osigura siguran prihvata i privremeno skladištenje otpada do njegove otpreme, a predradnik daje upute zaposlenicima o postupanju s otpadom, održavanju i čišćenju reciklažnog dvorišta, provjerava funkcionalnost opreme na reciklažnom dvorištu i postupanju u slučaju izvanrednih događaja.

RD je opremljeno i videonadzorom radi kontrole rada i korištenja RD-a izvan radnog vremena.

U 2020. godini donesen je plan prema kojem su postavljana mobilna reciklažna dvorišta u suradnji sa JLS-ima. Plan se zbog epidemije nije u potpunosti realizirao, te je u pojedinim dijelovima godine obustavljeno njegovo postavljanje u predviđenim naseljima.

Izmjenom *Zakona o održivom gospodarenju otpadom* promijenili su se pragovi (broj stanovnika kao uvjet) za JLS-e koje su u obvezi izgraditi reciklažno dvorište na svom području. Sukladno tome, obveza izgradnje novog reciklažnog dvorišta ostaje samo za Općinu Raša. Odluku o lokaciji i izgradnji RD-a donosi Općina Raša. U tom smislu, naša obaveza je pružati stručnu pomoć JLS-ima u svim aktivnostima i planovima gospodarenja otpadom u cilju razvijanja infrastrukture za odvojeno prikupljanje otpada.

SPREMNICI NA JAVNIM POVRŠINAMA

Setovi polupodzemnih spremnika sadrže, pored spremnika za miješani komunalni otpad, i spremnike za sakupljanje selektivnog otpada (papir i karton, plastična i metalna ambalaža, staklo), a ukupno čine 29 lokacija na području Grada

Labina. Početkom 2021. godine ugradnja polupodzemnih spremnika planirana je i u Općini Raša, odnosno ukupno na tri lokacije u naseljima Ravni i Sv. Marina.

Pored polupodzemnih spremnika, kao „zeleni otoci“ za odvojeno sakupljanje otpada koriste se i spremnici od 1.100 litara. Početkom 2020. godine FZOEU je isporučio za Grad Labin 60, te za Općinu Kršan 30 spremnika od 1.100 litara za odvojeno sakupljanje papira i kartona, te plastične i metalne ambalaže. Nabava je pokrenuta još 2018. godine putem EU natječaja. U Labinu se izvršila zamjena postojećih dotrajalih spremnika novima, dok su se u Općini Kršan definirale nove lokacije na kojima su postavljeni novi „zeleni otoci“. U tablici 5. je dan postojeći broj „zelenih otoka“ po JLS-ima:

Tablica 5.: Broj zelenih otoka po JLS-ima

ZELENI OTOCI	BROJ
GRAD LABIN	58
OPĆINA RAŠA	33
OPĆINA PIĆAN	28
OPĆINA SV. NEDELJA	26
OPĆINA KRŠAN	29

ODVOJENO SAKUPLJANJE U SUSTAVU „OD VRATA DO VRATA“

Do sada, odvojeno sakupljanje u sustavu „od vrata do vrata“ uspostavljeno je u svim naseljima Grada Labina (osim ondje gdje su višestambene zgrade sa pripadajućim „zelenim otocima“), te u naseljima Raša, Štrmac i Nedeščina. Sva domaćinstva uključena u ovaj sustav imaju na raspolaganju tzv. „žuti spremnik“ za odlaganje plastike, plavi spremnik ili namjenske vrećice za odlaganje papira, te namjenske vrećice za odlaganje stakla. Početkom 2021. godine započela je distribucija spremnika za odvajanje otpada dobivenih od strane FZOEU. Sam postupak je započet još 2018. godine prijavom na EU natječaj svih JLS-a Labinštine.

U 2021. godini očekuje nas distribucija spremnika korisnicima čime u potpunosti prelazimo na sustav sakupljanja korisnog odvojenog otpada na kućnom pragu na cijelom području pružanja javne usluge. Tamo gdje je sustav već uspostavljen uz upotrebu vrećica za papir i karton (Grad Labin, naselje Raša), kućanstva će dobiti plave spremnike koji će zamijeniti vrećice. U naseljima gdje ovaj sustav do sada nije postojao, korisnici će dobiti žute (plastična i metalna ambalaža) i plave (papir i karton) spremnike. Radi se o obimnom zahvatu, a to je vidljivo iz količina spremnika koji se planiraju distribuirati. Te su količine po JLS-ima prikazane u tablici 6.:

Tablica 6.: Količine spremnika koji su nabavljeni putem FZOEU, a čija distribucija se planira

GRAD/OPĆINA	papir (120 lit)	plastika (240 lit)
LABIN	2.500	800
RAŠA	1.700	1.255
KRŠAN	1.200	1.200
SV. NEDELJA	920	920
PIĆAN	650	650
UKUPNO	6.970	4.825

ODLAGALIŠTE OTPADA CERE

Za odlagalište otpada Cere u prosincu 2020. godine pokrenut je postupak provjere okolnosti koji utječu na ostvarivanje prava dodijeljenih ovom trgovačkom društvu dozvolom za gospodarenje otpadom koja je vrijedila do 31.12. 2020. godine. Postupak je pokrenut od strane nadležnog odjela u županiji. Za isto je izrađena potrebna dokumentacija i snimanje odlagališta kakao bi se utvrdio preostali kapacitet i mogućnost produženja *Dozvole za postupke odlaganja otpada*. Za potrebe izračuna preostalog kapaciteta odlagališta izvršeno je geodetsko snimanje odlagališta od ovlaštene tvrtke G1 d.o.o. dana 28.10.2020. godine. Projektanti IPZ Uniprojekt TERRA dostavili su dana 21.12.2020. godine stručno mišljenje/izračun o raspoloživom kapacitetu u odnosu na izgrađeni kapacitet odlagališta komunalnog otpada Cere. Ukupni raspoloživi kapacitet je oko 22.410 m³ otpada. S obzirom na preostali kapacitet odlagališta, smatramo kako zadovoljavamo uvjete kojim bi se osigurao rad odlagališta do popunjavanja kapaciteta, nakon čega slijedi zatvaranje odlagališta.

Nadalje, u prosincu 2020. godine zatraženo je stručno mišljenje o stabilnosti odlagališta komunalnog otpada Cere za koje je inspekcijskim nadzorom utvrđeno da su izvedene kosine odlagališta veće od projektirane, čime je dobiven veći prostor za odlaganje otpada. Navedeno mišljenje projektanta od 22.12. 2020. godine zaključno navodi kako je za vrijeme upotrebe odlagališta nagib prihvatljiv i stabilan sve dok se ne pristupi konačnom zatvaranju odlagališta, a za isto je potrebno izmijeniti tehničku dokumentaciju, kao i građevinsku dozvolu.

U idućoj godini očekuje nas izrada projektne dokumentacije za zatvaranje odlagališta, nakon čega slijedi zatvaranje. Time će se Društvo suočiti s novim izazovima u gospodarenju otpadom. Prvenstveno se to odnosi na komunalni otpad čije zbrinjavanje nije predviđeno u ŽGCO-u Kaštijun. Zbog toga su na županijskoj razini oformljene radne skupine, te je u postupku izrada studije kojom će se utvrditi količine i vrste otpada koje nastaju na čitavom području županije u cilju određivanja lokacija i kapaciteta građevina za gospodarenje otpadom (sortirnice, glomazni otpad i dr.). Također, pored komunalnog otpada, problemi će se javiti i kod zbrinjavanja građevinskog otpada koji se dijelom zbrinjavao na odlagalištu Cere (lokalne tvrtke,

obrta), budući da nije riješeno odlaganje i obrada građevinskog otpada za čitavo područje Labinštine.

U 2020. godini na odlagalištu neopasnog otpada Cere zbrinuto je ukupno 8.035,56 tona neopasnog otpada. U ŽCGO Kaštijun putem pretovarne stanice zbrinuto je 3.794 tona miješanog komunalnog otpada. U tablici 7. prikazan je trošak zbrinjavanja miješanog komunalnog i biorazgradivog otpada na „Kaštijunu“:

Tablica 7.: Trošak zbrinjavanja MKO na „Kaštijunu“ 2018., 2019. i 2020. godine

ZBRINJAVANJE MKO (CGO KAŠTIJUN)	2018.	2019.	2020.
tona	3.254	4.935	3.794
trošak zbrinjavanja, kn	1.825.697,80	2.921.520,00	2.246.048,00

U tablici 8. prikazane su količine otpada odložene na odlagalište Cere, po vrstama (ključnim brojevima) i u tonama, u protekle tri godine, odnosno u 2018., 2019. i 2020. godini

Tablica 8.: Količine odloženog otpada na odlagalištu Cere u 2018.,2019. i 2020. godini

ODLOŽENO - CERE (u tonama)	KB	2018.	2019.	2020.
MIJEŠANI KOMUNALNI OTPAD	20 03 01	4.019,64	248,81	0,00
OSTACI OD ČIŠĆENJA ULICA	20 03 03	167,77	219,9	183,04
GLOMAZNI OTPAD	20 03 07	1.311,60	2.311,73	2.294,06
KOMUNALNI OTPAD KOJI NIJE SPEC.	20 03 99	0	455,2	69,14
OTPAD KUPOLNE PEĆI	10 12 08	35,41	12,54	19,32
OTPAD KOJI NIJE SPEC.	12 01 99	0	0,00	0,00
GRAĐEVINSKI OTPAD*	17 09 04	408,89	1.036,30	535,40
OTPAD IZ PJESKOLOVA	19 08 02	7,32	23,06	15,14
OSTACI NA SITIMA I GRABLJAMA	19 08 01	18,92	16,52	0,02
OTPAD KOJI NIJE SPEC.(MULJEVI)	19 08 99	293,76	155,36	185,80
OTPAD OD MJEŠOVITIH MATERIJALA	04 02 09	0	0,45	0,00
OSTALI OTPAD (OD MEH. OBRADU)	19 12 12	0	1.794,00	1.485,68
PLASTIKA I GUMA	19 12 04	305,95	0,00	0,00
PRETHODNO MIJEŠANI NEOPASNI OTPAD	19 02 03	0	5,36	25,80
OSTALI SASTOJCI KOMUNALNOG OTPADA	20 01 99	17,78	7,73	3.059,34
BIORAZGRADIVI OTPAD (zeleni otpad)	20 02 01	249,08	285,36	190,82
UKUPNO		6.836,12	6.572,32	8.063,56

*građevinski otpad koristi se za održavanje odlagališta

KOLIČINE SAKUPLJENOG KOMUNALNOG OTPADA

MIJEŠANI KOMUNALNI OTPAD

Za komunalni otpad porijeklom iz kućanstava, kao i za otpad iz trgovina, zanatstva i sličan otpad iz proizvodnih pogona i institucija, ako je po svojstvima i sastavu sličan onome iz kućanstava, koristi se ključni broj 20 03 01 – miješani komunalni otpad. Takav se otpad tijekom 2018. godine počeo zbrinjavati u ŽGCO Kaštijunu, dok se prije trajno odlagao na odlagalištu Cere. Količine godinama opadaju, a glavni razlozi su povećanje stope odvajanja otpada i povećanje svijesti građana.

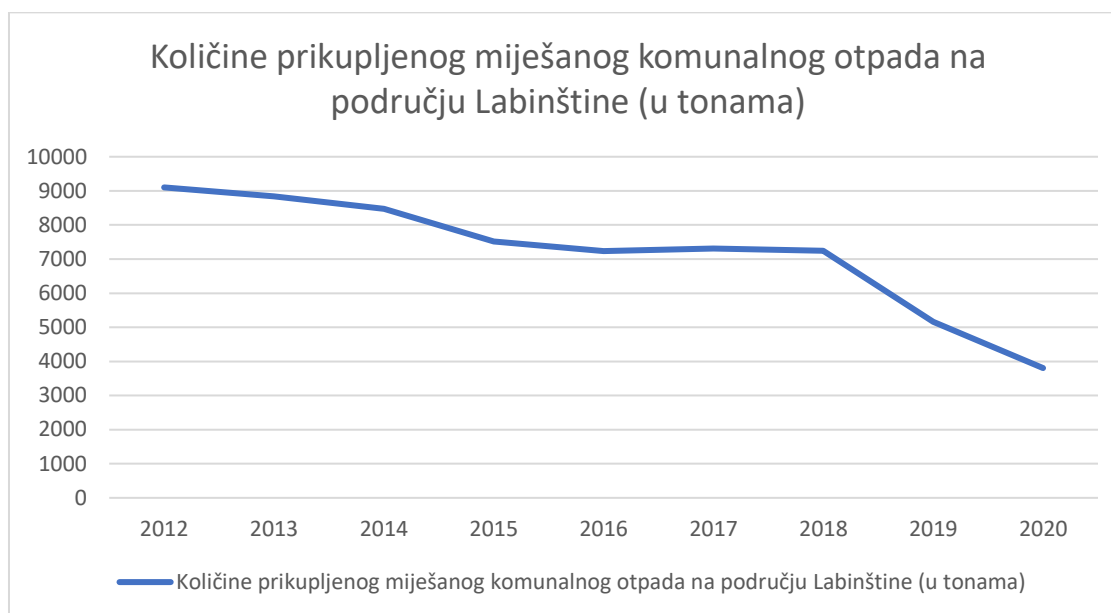
U tablici 9. su prikazane ukupne količine prikupljenog miješanog komunalnog otpada u razdoblju od 2012. do 2020. godine na teritoriju jedinica lokalne samouprave Labinštine:

Tablica 9.: Količine prikupljenog MKO-a po JLS-ima u razdoblju od 2012. do 2020. godine (biorazgradivi komunalni otpad prikuplja se zajedno s MKO-om), u tonama

	GRAD LABIN	OPĆINA KRŠAN	OPĆINA SV.NEDELJA	OPĆINA RAŠA	OPĆINA PIĆAN	UKUPNO (t)
2012.	4.642	1.183	1.092	1.729	455	9.101
2013.	4.507	1.149	1.060	1.679	442	8.837
2014.	4.322	1.102	1.017	1.610	424	8.475
2015.	3.834	977	902	1.428	376	7.517
2016.	3.689	940	868	1.374	362	7.233
2017.	3.727	950	877	1.388	365	7.307
2018.	4.036	809	847	1.054	494	7.240
2019.	2.835	658	654	715	300	5.162
2020.	2027	496	496	563	223	3.805

Grafički prikaz ukupnih količina prikupljenog miješanog komunalnog otpada za cijelu Labinštinu, a prema podacima iz tablice 9., prikazan je u grafikonu 1., te je iz njega vidljiva linija opadanja količina prikupljenog miješanog komunalnog otpada na Labinštini:

Grafikon 1.: Kretanje ukupne količine prikupljenog miješanog komunalnog otpada na području Labinštine u razdoblju od 2012. do 2020. godine (u tonama)

ODVOJENO SAKUPLJENI KOMUNALNI OTPAD

Planom gospodarenja otpadom za područje Grada Labina i općina Raša, Kršan, Sveta Nedelja i Pićan za razdoblje 2017.-2022. godine predviđeno je postupno dostizanje postavljenih ciljeva u gospodarenju otpadom, uz pretpostavku da su osigurani preduvjeti. Godinama se ulaže u infrastrukturu koja bi nam osigurala postupno dostizanje tih ciljeva. Međutim, pored infrastrukture kao što su vozila, spremnici, reciklažna dvorišta i dr., neophodna je izgradnja građevina, i to sortirnice i kompostane. Naime, velike količine otpada koje se mogu reciklirati dolaze pomiješane (vrlo često plastika, papir, manji metalni predmeti itd.). Riječ je o korisnim materijalima, pa se navedene vrste otpada u sortirnicama dodatno sortiraju, baliraju i predaju na daljnju uporabu. Dodatno sortiranje odvojeno prikupljenog otpada važno je da se isprave nenamjerne greške građana, kao i nesavjesno postupanje pojedinaca koji u spremnike ubacuju otpad koji onamo ne pripada. Također, u trenutku uspostave sustava odvojenog sakupljanja biorazgradivog otpada (kuhinjski otpad, zeleni otpad) potrebno je osigurati njegovo zbrinjavanje (kompostane).

Kada je riječ o udjelu odvojeno prikupljenog otpada, a prema prvima podacima za 2020. godinu, taj je udio dosegao 25,74% za područje Labinštine. Vidljivo je da raste udio odvojenog prikupljanja komunalnog otpada tokom godina, te da se ulaganjem u infrastrukturu postižu sve bolji rezultati.

U tablici 10. prikazani su podaci o količinama odvojeno sakupljenog otpada u 2020. godini i stopa odvojenog sakupljanja komunalnog otpada za istu godinu. Prema nalogu nadležnog Ministarstva, za izračun stope odvojenog sakupljanja komunalnog otpada kao odvojeno sakupljene vrste razmatrane su se sve vrste komunalnog otpada

iz podgrupa 15 01 i 20 01 *Kataloga otpada*, osim KB 20 01 99 (ostali sastojci komunalnog otpada koji nisu specificirani na drugi način). Iz podgrupa 20 02 i 20 03 razmatrani su KB 20 02 01 (biorazgradivi otpad iz vrtova i parkova) i KB 20 03 02 (otpada s tržnica). Nisu obuhvaćene miješane vrste otpada poput: ostalog otpada koji nije biorazgradiv (KB 20 02 03), ostataka od čišćenja ulica (KB 20 03 03), glomazni otpad (KB 20 03 07), te otpad koji nije specificiran na drugi način (KB 20 03 99), a koji su po sastavu slični miješanom komunalnom otpadu i uglavnom završavaju na odlagalištima otpada.

Tablica 10.: Stopa odvojenog sakupljanja komunalnog otpada u 2019. i 2020. godini

VRSTA OTPADA	KB	UKUPNO (t) za 2019.	UKUPNO (t) za 2020.
PAPIR I KARTON	20 01 01, 15 01 01	679,70	472,96
PLASTIKA	15 01 02	33,88	42,06
MIJEŠANA AMBALAŽA	15 01 06	492,18	457,98
STAKLO	15 01 07, 20 01 02	76,40	241,84
EE OPREMA	20 01 23*, 20 01 35, 20 01 36	30,33	54,90
METALI	20 01 40	21,35	32,55
ZAULJENA AMBALAŽA	15 01 10*	0,02	0,05
BATERIJE I AKUMULATORI	20 01 34, 20 01 33*	0,36	2,02
FLUO CIJEVI	20 01 21*	0,07	0,14
PESTICIDI	20 01 19	0,04	0,13
OTPADNA JESTIVA ULJA	20 01 25	0	0,84
OTPADNI TEKSTIL	20 01 11	0	13,37
BOJE, LAKOVI, TINTE	20 01 27, 20 01 28*	0	0,33
LIJEKOVI	20 01 32	0	0,06
METALNA AMBALAŽA-OPASNI (SPREJEVI)	15 01 11*	0	0,04
UKUPNO (mOS)		1.334,33	1.319,26
MKO	20 03 01	5.161,98	3.805,17
mOS+mMKO		6.496,31	5.124,43
STOPA ODVOJENOG SAKUPLJANJA KOMUNALNOG OTPADA (%)		20,54	25,74

Podaci se odnose na prikupljeni komunalni otpad od strane trgovačkog društva 1. MAJ. Za ostale podatke o tokovima otpada na Labinštini nadležno je Ministarstvo zaštite okoliša i energetike.

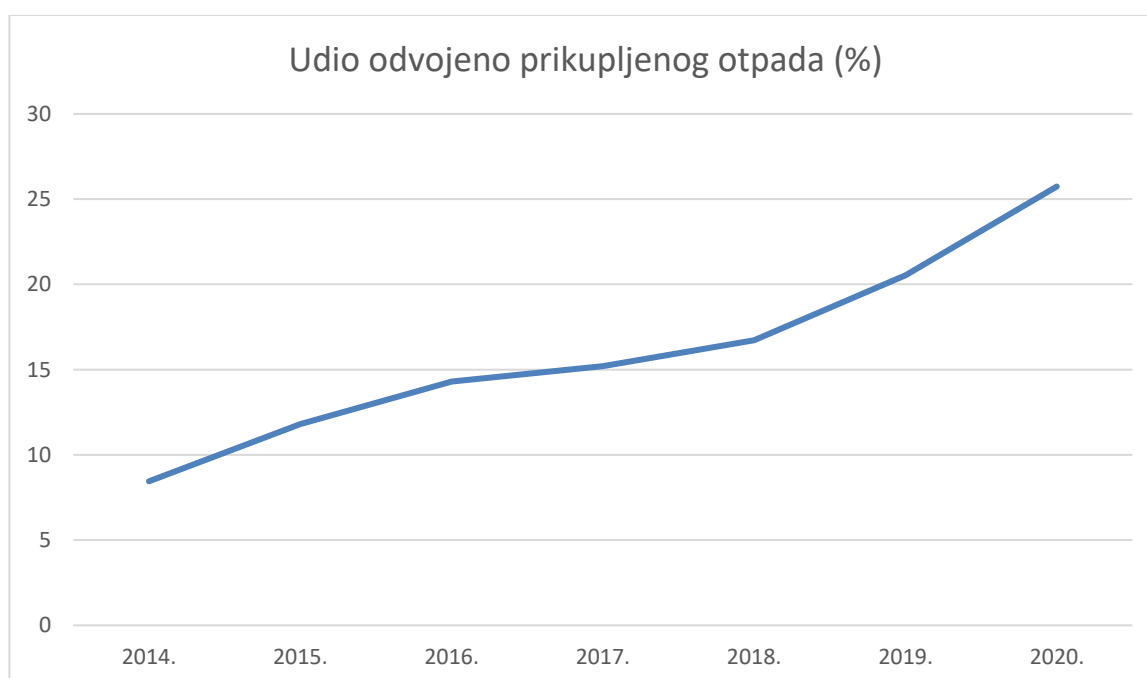
Na dalje, u tablici 11. prikazano je kretanje količina miješanog komunalnog otpada i odvojeno prikupljeno otpada u razdoblju od 2014. do 2020. godine. Vidljivo je da kroz promatrano razdoblje opada količina prikupljenog miješanog komunalnog otpada, a pritom raste količina odvojeno prikupljenog selektivnog otpada.

Tablica 11. Količine prikupljenog MKO i selektivnog otpada od 2014. do 2020. godine, u tonama (1.MAJ d.o.o.)

	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
MKO	8.475,00	7.517,22	7.232,90	7.307,48	7.240,72	5.162	3.805
SELEKTIVNI	781,74	1.007,04	1.207,97	1.311,25	1.453,52	1.334,33	1.319,26
UKUPNO	9.256,74	8.524,26	8.440,87	8.618,73	8.649,24	6.496,33	5.124,43
%	8,45	11,81	14,31	15,21	16,72	20,54	25,74

Kretanje udjela odvojeno prikupljenog otpada u ukupnoj količini prikupljenog otpada na Labinštini od 2014. do 2020. godine prikazano je u grafikonu 3.:

Grafikon 3.: Kretanje udjela odvojeno prikupljenog otpada 2014.-2020.

Radi detaljnijeg pregleda količina svog prikupljenog komunalnog otpada, u tablici 12. prikazane su količine prikupljenog komunalnog otpada po svim JLS-ima Labinštine u 2020. godini, i po vrstama:

Tablica 12.: Količine odvojeno prikupljenog komunalnog otpada u sklopu javne usluge po JLS-ima u 2020. godini, u tonama

VRSTA OTPADA 2020	KB	GRAD LABIN	OPĆINA KRŠAN	OPĆINA SV. NEDELJA	OPĆINA RAŠA	OPĆINA PIĆAN	UKUPNO
PAPIR I KARTON	20 01 01,15 01 01	307,78	17,64	62,28	60,57	24,70	472,96
PLASTIKA	15 01 02	27,12	1,42	4,99	6,55	1,98	42,06
MIJEŠANA AMBALAŽA	15 01 06	295,34	15,41	54,39	71,28	21,57	457,98
STAKLO	15 01 07, 20 01 02	168,15	9,20	18,50	33,11	12,88	241,84
EE OPREMA	20 01 23*,20 01 35, 20 01 36	45,00			9,90		54,90
METALI	20 01 40	20,00			12,55		32,55
ZAULJENA AMBALAŽA	15 01 10*	0,05					0,05
BATERIJE I AKUMULATORI	20 01 34, 20 01 33*	2,02					2,02
FLUO CIJEVI	20 01 21*	0,14					0,14
PESTICIDI	20 01 19	0,13					0,13
OTPADNA JESTIVA ULJA	20 01 25	0,84					0,84
OTPADNI TEKSTIL	20 01 11	8,92	1,78	0,89	0,89	0,89	13,37
BOJE, LAKOVI, TINTE	20 01 27, 20 01 28*	0,33					0,33
LIJEKOVI	20 01 32	0,06					0,06
METALNA AMBALAŽA-OPASNI (SPREJEVI)	15 01 11*	0,04					0,04
UKUPNO SELEKTIVNI (mOS)		875,90	45,45	141,04	194,84	62,02	1.319,25
MIJEŠANI KOM. OTPAD (mMKO)	20 03 01	2.027,39	495,80	495,96	562,60	223,42	3.805,17
mOS+mMKO		2.903,29	541,25	637,00	757,44	285,44	5.124,43
STOPA ODVOJENOG SAKUPLJANJA KOMUNALNOG OTPADA (%)		30,17	8,40	22,14	25,72	21,73	25,74

POTICAJNA NAKNADA ZA SMANJENJE KOLIČINE MIJEŠANOG KOMUNALNOG OTPADA

Odredbom članka 23. *Zakona o održivom gospodarenju otpadom* (NN 94/13, 73/17, 14/19, 98/19) propisano je kako je gospodarenje otpadom od interesa za RH.

Iznos poticajne naknade za smanjenje količine miješanog komunalnog otpada sukladno članku 24. *Uredbe o gospodarenju komunalnim otpadom* obračunava FZOEU do kraja tekuće kalendarske godine za prethodnu kalendarsku godinu. Osnovica za obračun poticajne naknade je masa prikupljenog miješanog komunalnog otpada koja je iznad propisane količine. Jedinična naknada za 2019. godinu iznosi 150,00 kuna po toni, a granična količina miješanog komunalnog otpada za JLS-e za 2019. godinu iznosi 66% od ukupno proizvedene količine miješanog komunalnog otpada u 2015. godini nastalog na području te JLS. Ukoliko je stopa odvojenog sakupljanja komunalnog otpada u JLS za 2018. godinu 36% ili više, poticajna naknada iznosi nula kuna.

U tablici 13. je izračunata poticajna naknada za 2019. godinu koju JLS-i moraju platiti temeljem Rješenja FZOEU-a. Količinu za 2019. godinu su prekoračili Grad Labin, te općine Sv. Nedelja, Pićan i Kršan. U skladu s novim podacima, u tablici 14. prikazana je procjena poticajne naknade za 2020. godinu.

Tablica 13.: Izračun poticajne naknade za JLS-e Labinštine za 2019. godinu

JLS (grad/općina) sakupljanja otpada	Uk. kol. proizv. MKO u 2015.,t	Granična kol. proizv. MKO za 2017. (66%), t	Prekoračena kol. za 2019., t	Jedinična naknada za smanjenje MKO za 2019., kn/t	Poticajna naknada za smanjenje MKO za 2019., kn
LABIN	3.833,78	2.530,29	304,35	150	45.651,78
RAŠA	1.428,27	942,66	-227,98	150	0
SV. NEDELJA	902,07	595,37	59,06	150	8.859,57
PIĆAN	375,86	248,07	52,38	150	7.857,36
KRŠAN	977,24	644,98	12,80	150	1.920,24

Tablica 14.: Procjena poticajne naknade za JLS-e Labinštine za 2020. godinu

JLS (grad/općina) sakupljanja otpada	Uk. kol. proizv. MKO u 2015.,t	Granična kol. proizv. MKO za 2017. (58%),t	Prekoračena kol. za 2020., t	Jedinična naknada za smanjenje MKO za 2020., kn/t	Poticajna naknada za smanjenje MKO za 2020., kn
LABIN	3.833,78	2.223,59	-196,20	150	0
RAŠA	1.428,27	828,40	-265,80	150	0
SV. NEDELJA	902,07	523,20	-27,24	150	0
PIĆAN	375,86	218,00	5,42	150	813,18
KRŠAN	977,24	566,80	-71,00	150	0

OSVRT NA EKONOMIČNOST ODVOJENOG PRIKUPLJANJA OTPADA

Planom gospodarenja otpadom RH za razdoblje od 2017. do 2022. godine postavljeni su ciljevi za gospodarenje otpadom koje je potrebno postići. Između ostalog, cilj je i odvojeno prikupiti 60% mase proizvedenog komunalnog otpada (prvenstveno papir, staklo, plastika, metal, biootpad i dr.) do 2022. godine. Jedna od mjera predviđena za postizanje spomenutog cilja je Mjera 1.2.5., odnosno jačanje tržišta otpada namijenjenog recikliranju čiji je rok bio 2018. godina, a nositelj Ministarstvo zaštite okoliša i energetike.

Što se tiče plasmana ovako prikupljenog otpada, naglašavamo kako FZOEU još uvijek nije ispoštovao svoju dosadašnju obvezu propisanu čl. 18. *Uredbe o gospodarenju komunalnim otpadom* kojom je bio dužan nadoknaditi nam troškove odvojenog sakupljanja i obrade reciklabilnog komunalnog otpada čiji tokovi se pretežito sastoje od otpadne ambalaže. Takvo postupanje znatno utječe na naše poslovanje, tim više što je cijena zbrinjavanja ambalažnog otpada ovlaštenim sakupljačima

(posebice plastike) višestruko porasla i trenutno iznosi približno 1.300,00 kn/t dok se vrlo malo zarađuje na prodaji otpadnog papira i kartona (0,10 kn/kg).

Ministarstvo zaštite okoliša zaduženo je za uspostavu tržišta sekundarnih sirovina odnosno Burze otpada. Burza otpada je središte ponuda i potražnji svih vrsta otpada nastalih tijekom proizvodnje koje se međusobno povezuju ovisno o predmetu prijave. Cilj bi Burze otpada ponajprije bio povezati ponuditelje sekundarne sirovine s tražiteljima sirovine te ujedno osiguravanje tehnoloških kriterija koje mora zadovoljiti određena kategorija otpada kako bi se informacija mogla objaviti na Burzi.

Tablica 15.: Prihodi od prodaje odvojeno prikupljenog otpada 2017.-2020., u kunama

VRSTA OTPADA	PRIHOD 2017.	PRIHOD 2018.	PRIHOD 2019.	PRIHOD 2020.
ambalaža od papira i kartona	90.537,00	0,00	0,00	6.919,00
folija ambalažna miješana	5.005,00	0,00	0,00	0,00
ambalaža od stakla	4.810,00	2.024,00	1.744,00	2.246,00
otpadni papir i karton	143.253,00	96.989,50	59.965,50	5.870,00
veliki kućanski uređaji	1.720,00	5.015,00	3.040,00	3.548,00
plastika otpadna	540,00	0,00	0,00	0,00
lim stari miješani	39.539,00	24.180,00	23.918,00	32.524,00
ee oprema	0,00	0,00	2.452,00	7.014,00
stare baterije	0,00	0,00	724,00	6.134,00
željezne kovine	0,00	0,00	1.464,00	1.200,00
ukupno, kn	285.404,00	128.208,50	93.307,50	65.455,00
otpad plasiran na tržište, t	960,24	633,03	627,70	161,15
prosječni prihod, kn/toni	297,22	202,53	148,65	406,17

Iz tablice je vidljivo da je prihod od prodaje odvojeno prikupljenog otpada u 2020. godini iznosio svega 65.455 kuna. Također, u tablici se navode sve vrste otpada za koje nam ovlaštene sakupljači isti preuzimaju uz naknadu. Veliki dio otpadne ambalaže od papira i kartona, ali i drugih vrsta otpada, predan je sakupljaču bez naknade. Najveći problem predstavlja otpadna miješana plastika čije zbrinjavanje nam predstavlja značajan trošak odnosno za čije preuzimanje mi plaćamo ovlaštenim sakupljačima. Tu je i dodatno trošak prijevoza do obrađivača takvog otpada.

Niska cijena sekundarnih sirovina trenutno je općenito veliki globalni problem. Izgradnjom sortirnica, koje bi osigurale kvalitetnu primarnu obradu tako selektiranog otpada, porasla bi vrijednost sekundarnih sirovina jer bi se osigurala „čišća“ sirovina za predaju. Komunalna društva su, na neki način, pritisnuta nepovoljnom otkupnom cijenom odvojeno prikupljenog otpada u reciklažnim dvorištima i odvojeno prikupljenog otpada na kućnom pragu ili putem „zelenih otoka“.

EDUKACIJA GRAĐANA S CILJEM STVARANJA ZELENIH NAVIKA

Desetljećima se otpad jednostavno odlagao na deponijima. Ovo je bio najjeftiniji, ali i za okoliš najopasniji način zbrinjavanja jer su odlagališta zagađivala podzemne vode, te u zrak ispuštala plinove koji dodatno uzrokuju globalno zatopljenje. Zato je Europska unija odlučila ostadni otpad zbrinjavati tako da se neobrađeni otpad ne odlaže, nego se prerađuje i odlaže tek kada postane neopasan za okoliš. Nadalje, obrada otpada višestruko je skuplja od njegovog odlaganja na klasična odlagališta. Ovo je dodatni motiv za odvajanje korisnog otpada na kućnom pragu, tako da što manje nerazvrstanog otpada završi na obradi u centru za gospodarenje otpadom.

Odvajanje otpada na mjestu njegovog nastanka (primarna selekcija u našim domovima) omogućuje recikliranje korisnog otpada i njegovu preradu u nove proizvode. Radi zaštite okoliša moramo iz otpada izdvojiti sve korisne sirovine, ali uvijek postoji ostatak koji se ne može reciklirati (na primjer, higijenski papir, onečišćena jednokratna ambalaža – plastični tanjuri, čaše i slično). Taj otpad upućuje se na zbrinjavanje. Međutim, dolaskom novog sustava gospodarenja otpadom traži se i više odgovornosti od korisnika, pravilno odvajanje miješanog komunalnog otpada (čije zbrinjavanje korisnici plaćaju po količini) od reciklabilnog otpada (za što ne plaćaju dodatnu naknadu). To dovodi do pada komocije na koju je dio korisnika bio naučen desetljećima, a kao rezultat toga dolazi do slika diljem grada koje donosimo u nastavku. Dio korisnika ne preuzima odgovornost i obaveze koje im je novi sustav donio, kao protutežu dodijeljenim pravom na individualizaciju naplate javne usluge. Sustav predviđa da korisnici budu savjesni, a da zato mogu postići manje iznose računa. To je odmak od nekadašnje premise da svi plaćaju po ordinarno izabranim kriterijima, a da stopa odvajanja otpada i trud ne utječu ni na koji način na iznos računa.

Nažalost, ovakve slike naša su realnost. Iako postoji mogućnost predaje ovakvog otpada u reciklažna dvorišta ili na druga za to predviđena mjesta, neodgovorni pojedinci ugrožavaju okoliš. Predstoji nam razdoblje korištenja manje popularnih postupaka, kao što su izricanje opomena i kazne za neodgovorno ponašanje. U konačnici, nije pravedno da svi snose posljedice neodgovornih pojedinaca. Kako bi se spriječila ovakva postupanja jedna od mogućnosti kontrole je i postavljanje video nadzora na mjestima za odlaganje otpada. Takvih primjera ima i kod naših susjeda za koje smatramo da su postigli visok stupanj odgovornosti. Međutim, nije moguće potpuno i sve nadzirati, pa tako ni odbacivanje otpada u okoliš izvan urbanih dijelova naselja. Neophodno je nastaviti s edukacijom učenika i ostalih građana o pravilnom postupanju s otpadom, radijskim emisijama, radionicama na temu održivog gospodarenja otpadom te podjelom edukativnog materijala u obliku letaka i brošura koja je radi virusa COVID-19 u 2020. većinom izostala.